Пролетарыі ўсіх краін, яднайцеся!
Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ПРАЧЫТАЎ — ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ

Совецкая Беларусь

№ 57 (7498)
СЕРАДА 2 ЧЭРВЕНЯ 1943 г.

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР.

Чырвоная Армія рыхтуецца да рашаючых баёў з нямецка-фашысцкімі захопнікамі.

Партызаны! Узмацняйце свае ўдары па акупантах, дапамагайце Чырвонай Арміі знішчаць гітлераўскіх людаедаў!

СЛОВЫ ГНЕВУ І НЯНАВІСЦІ

Сёння мы друкуем пісьмы партызан сваім родным, знаёмым, сябрам. Каму-б пісьмо ні было адрасована — таварышам, жонцы, брату, сыну, бацьку, сяброўцы — кожны радок яго поўны бязмежнай любві да радзімы, да роднага беларускага краю, кожны радок яго дыша нязгасным гневам і нянавісцю да ворага. Кожнае пісьмо — гэта прысяга совецкага патрыёта сваёй радзіме. Прысяга ў вернасці, у рашучасці змагацца з ворагам да канца, да поўнага разгрому нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Партызанскія пісьмы, якія ідуць праз лінію фронта, разыходзяцца па ўсяму Совецкаму Саюзу. Простымі, бясхітраснымі словамі, крывёю сэрца яны расказваюць аб жудасных злачынствах, масавых забойствах, грабяжах і гвалту, якія чыняць гітлераўскія людаеды на нашай роднай зямлі. Партызанскія пісьмы праўдзіва і дакладна расказваюць аб тройчы праклятым гітлераўскім «новым парадку» на Беларусі.

Ці магчыма без садрыгання, без болю і смутку чытаць такія радкі:

«Сярожа,—піша свайму брату партызанка Марыя Х.,—**наш родны Жальнец немцы спалілі цалкам. Жыхараў вёскі яны паставілі ў рад, адабралі вялікую групу мужчын і пачалі катаваць. Вось прозвішчы нашых аднавяскоўцаў, якіх закатавалі фашысты насмерць: Васіль Еўдакімаў, Васіль Клодзін, Васіль Языкоў, Ільюк Драго... Ім адрэзалі вушы, нос, пальцы, выламалі рукі. Немцы закатавалі і нашага роднага браціка Грышу; выразалі на грудзях у яго пяціканечную звязду, разрэзалі шчокі, ірвалі на кавалкі яго цела, і наш родны Грыша памёр у страшэнных пакутах».**

Кроў ледзянее ў жылах, калі чытаеш аб жудасных злачынствах фашыстаў. Гітлераўцы задаліся мэтай знішчыць беларускі народ, паставіць яго на калені, зрабіць свабодалюбівых беларусаў сваімі пакорлівымі рабамі.

Не выйдзе! Не быць гэтаму!

«Усё, што магу зрабіць,—піша ў сваім пісьме партызан Канстанцін,—**усё зраблю для сваёй радзімы, для свайго народа. Я хачу жыць свабодна, шчасліва, а не быць рабом нямецкіх бандытаў; пагэтаму б'ю і буду бязлітасна біць тых, хто мучае наш народ, знішчае і здзекуецца з яго».** Так гавораць усе партызаны, усе совецкія людзі. Такіх людзей не пераможаш!

Пісьмы расказваюць аб гераічнай барацьбе мужных сыноў і дачок нашага народа. Ні ўдзень, ні ўночы не даюць яны спакою ворагу, знішчаюць крывавых нямецкіх катаў, як шалёных сабак, пускаюць пад адкос іх эшалоны, грамяць іх гарнізоны, штабы. Дзень-ата-дня растуць партызанскія атрады на Беларусі, усё мацней і мацней іх удары па ворагу. Баявыя дзеянні партызан наводзяць жах на гітлераўцаў. **«А гэта толькі пачатак—працяг будзе»,**—піша ў сваім пісьме да сяброўкі партызан Віктар А. з атрада імені Гастэла. Рахунак помсты ў гэтага атрада ўжо значны. Працяг будзе! Так гавораць усе беларускія партызаны. Сваёй чорнай крывёю расплацяцца фашысты за ўсе свае крывавыя злачынствы.

З дарагіх вестачак ад партызан іх родныя і сябры даведваюцца аб суровым партызанскім жыцці. Сярод народных мсціўцаў ёсць свае мастакі, свае паэты і песняры. Яны пішуць песні гневу і помсты, песні глыбокага совецкага патрыятызма. Так, партызан І. К. піша:

Знайце, майстры разбою,
Аддадзім вам утрое
За нявінна пралітую кроў!

З намі Сталін заўсёды,
Родны бацька народаў,
Наша шчасце і наша любоў.

З імем вялікага Сталіна народныя мсціўцы ідуць у бой, яны знішчаюць гітлераўскіх мярзотнікаў, помсцяць ім за ўсе пакуты нашага народа. З імем Сталіна Чырвоная Армія і партызаны заваююць перамогу — разгромяць арміі фашысцкіх захопнікаў і вызваляць родную зямлю ад нямецкага ярма, ад крывавага гітлераўскага «новага парадку».

Дык няхай-жа мацнеюць партызанскія ўдары па лютаму ворагу! Смерць гітлераўскім бандытам!

Прывітальная тэлеграма Нацыянальнага Совета Брытанска-Совецкага Адзінства тав. І. В. СТАЛІНУ з прычыны гадавіны Совецка-Англійскага Саюзнага Дагавора

Іосіфу СТАЛІНУ

Крэмль, Масква.

Нацыянальны Совет Брытанска-Совецкага Адзінства шле самыя цёплыя прывітанні з прычыны першай гадавіны Дагавора аб Саюзе паміж Вялікабрытаніяй і Совецкім Саюзам. Совет выказвае сваю цвёрдую надзею на тое, што сумесная барацьба народаў гэтых двух нацый хутка прывядзе да паражэння фашызма ў Еўропе і пракладзе шлях іх намаганням устанавіць сумесна з Аб'еднанымі нацыямі трывалы мір.

ГЕНРЫ ВІЛСОН, ЕПІСКАП ЧЭЛМСФОРДА, ПРЭЗІДЭНТ.

ПРЫЁМ САКРАТАРОМ ЦК КП(б)Б тав. ПАНАМАРЭНКА ФРАНТАВОЙ БРЫГАДЫ 1-га БЕЛАРУСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА ТЭАТРА

30 мая сакратар ЦК КП(б) Беларусі генерал-лейтэнант тав. П. К. ПАНАМАРЭНКА прыняў франтавую брыгаду артыстаў Першага Дзяржаўнага ордэна Працоўнага Чырвонага Сцягу беларускага драматычнага тэатра.

На прыёме прысутнічалі ўсе ўдзельнікі брыгады, у тым ліку народны артыст БССР Г. П. ГЛЕБАЎ, заслужаныя артысты БССР Л. Г. РАХЛЕНКА, В. Н. ПОЛО, Р. Н. КАШЭЛЬНІКАВА, рэжысэр К. Н. САННІКАЎ і інш.

У цёплай гутарцы артысты расказалі тав. Панамарэнка аб сваёй рабоце і творчых планах.

АДКАЗ тав. І. В. СТАЛІНА на пытанне галоўнага карэспандэнта англійскага агенцтва Рэйтэр

Маскоўскі карэспандэнт англійскага агенцтва Рэйтэр п. Кінг звярнуўся да Старшыні Совета Народных Камісараў СССР тав. І. В. Сталіна з пісьмом, у якім ён прасіў адказаць на пытанне, якое цікавіць англійскую грамадскасць.

Тав. І. В. Сталін адказаў пану Кінгу наступным пісьмом:

Пан Кінг!

Я атрымаў ад Вас просьбу адказаць на пытанне, якое датычыцца роспуску Комуністычнага Інтэрнацыянала. Пасылаю Вам свой адказ.

Пытанне. «Брытанскія каментарыі з прычыны рашэння аб ліквідацыі Комінтэрна былі вельмі спрыяючыя. Які совецкі пункт погляду на гэтае пытанне і на яго ўплыў на будучыню міжнародных адносін?»

Адказ. Роспуск Комуністычнага Інтэрнацыянала з'яўляецца правільным і своечасовым, бо ён дае палёгку ў арганізацыі агульнага націску ўсіх свабодалюбівых нацый супроць агульнага ворага — гітлерызма.

Роспуск Комуністычнага Інтэрнацыянала правільны, бо:

а) ён выкрывае хлусню гітлераўцаў аб тым, што «Масква» нібыта мае намер умешвацца ў жыццё другіх дзяржаў і «большэвізіраваць» іх. Гэтай хлусні з гэтага часу кладзецца канец.

б) Ён выкрывае паклёп праціўнікаў комунізма ў рабочым руху аб тым, што комуністычныя партыі розных краін дзейнічаюць нібыта не ў інтарэсах свайго народа, а па загаду звонку. Гэтаму паклёпу з гэтага часу таксама кладзецца канец.

в) Ён дае палёгку ў рабоце патрыётаў свабодалюбівых краін па аб'яднанню прагрэсіўных сіл сваёй краіны, незалежна ад іх партыйнасці і рэлігійных перакананняў, у адзіны нацыянальна-вызваленчы лагер, — для разгортвання барацьбы супроць фашызма.

г) Ён дае палёгку ў рабоце патрыётаў усіх краін па аб'яднанню ўсіх свабодалюбівых народаў у адзіны міжнародны лагер для барацьбы супроць пагрозы сусветнага панавання гітлерызма, расчышчаючы тым самым шлях для арганізацыі ў будучым садружаства народаў на аснове іх раўнапраўя.

Я думаю, што ўсе гэтыя абставіны, узятыя разам, прывядуць да далейшага ўмацавання адзінага фронта саюзнікаў і другіх аб'яднаных нацый у іх барацьбе за перамогу над гітлераўскай тыраніяй.

Я лічу, што роспуск Комуністычнага Інтэрнацыянала з'яўляецца цалкам своечасовым, бо менавіта цяпер, калі фашысцкі звер напружвае свае апошнія сілы, — неабходна арганізаваць агульны націск свабодалюбівых краін для таго, каб дабіць гэтага звера і пазбавіць народы ад фашысцкага прыгнёту.

З пашанаю **І. СТАЛІН.**

28 мая 1943 г.

На фронтах Айчыннай вайны

(З паведамленняў Совінформбюро за 30 і 31 мая)

На працягу 30 і 31 мая на Кубані, у раёне на паўночны ўсход ад Новарасійска, працягваліся баі. На другіх участках фронта істотных змен не адбылося.

* * *

За мінулы тыдзень, з 23 па 29 мая ўключна, у паветраных баях, на аэрадромах, агнём зянітнай артылерыі і войск знішчана 456 нямецкіх самалётаў. Нашы страты за гэтых-ж час—118 самалётаў.

Нашымі караблямі ў Барэнцавым моры патоплен танкер праціўніка.

Нашым караблём і самалётамі ў Чорным моры патоплены дзве самаходныя баржы праціўніка. Наша авіяцыя ў Рыжскім заліве патапіла нямецкі транспарт водазмяшчэннем у 5.000 тон.

* * *

На Заходнім фронце нашы часці знішчылі да 300 нямецкіх салдат і афіцэраў. Разведчы атрад Н-скай часці пад прыкрыццём артылерыйскага агня ўварваўся ў апорны пункт праціўніка. У вулічным баю совецкія байцы знішчылі звыш 100 гітлераўцаў і захапілі палонных. Паспяхова выканаўшы заданне, разведчыкі адыйшлі на ранейшыя пазіцыі.

* * *

У раёне Лісічанска нашы падраздзяленні вялі баі мясцовага значэння. На адным участку совецкія байцы захапілі варожыя траншэі і дзоты, якія размешчаны на вышыні. У барацьбе за гэту вышыню знішчана 160 нямецкіх салдат і афіцэраў. На полі бою падабрана многа зброі, кінутай немцамі. Знішчана 5 гармат, мінамётная батарэя і 26 кулямётаў праціўніка. Узяты палонныя.

У выніку бою на адным з участкаў забіта да 400 гітлераўцаў. Нашы зянітчыкі збілі 3 нямецкія самалёты.

У раёне Сеўска артылерысты Н-скай часці зрабілі агнявы налёт на абоз праціўніка і знішчылі 42 падводы з рознымі грузамі. Агнём нашай зянітнай артылерыі збіты 4 нямецкія самалёты.

* * *

Група нашых лётчыкаў-знішчальнікаў пад камандаваннем Героя Совецкага Саюза капітана Глінкі сустрэлася з 10 нямецкімі самалётамі «Месершміт-109» і двума «Фоке-Вульф-190». У жорсткім паветраным баю совецкія лётчыкі збілі 6 самалётаў праціўніка.

* * *

На Ленінградскім фронце нашы падраздзяленні знішчылі звыш 40 нямецкіх аўтамашын і павозак, разбурылі 8 дзотаў і 14 бліндажоў. Снайперы Н-скага злучэння на працягу дня знішчылі 107 гітлераўцаў.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ (Заходні фронт). Артылерысты Н-скай часці на маршы.

Фёдар Паўлоўскі

Лінія фронта лягла на рэчцы Пціч. Далей і далей адплывае кананада на ўсход. Цяжка пазіраць, як адыходзяць з родных мясцін чырвоныя воіны. У горы сагнуліся хаты, туга і сум навіслі над краем.

Паўлоўцы на прывале. Радыст ловіць патрэбныя радыёхвалі. Стаіць Фёдар Іларыёнавіч—камандзір невялікай групы людзей і прыслухоўваецца, узіраецца ў просінь. Ціхую раніцу калышуць раскаты гармат. У балоце журботна курлычуць журавы.

— Што будзе, што будзе?—шэпчуць каласы.

— Што будзе, што будзе?—гудуць сосны.

— Што будзе? Што будзе?—пытаюць людзі.

І ў гэты цяжкі, напружаны час пачуўся родны, знаёмы голас правадыра. Усё змоўкла і прыціхла.

«Таварышы! Грамадзяне! Браты і сёстры! Байцы нашай арміі і флота!

Да вас звяртаюся я, сябры мае!»

— Гаворыць Сталін, —шапталі людзі.

Кожнае слова Сталіна крана́ла сэрца, давала яснасць, сілу і ўпэўненасць у нашай перамозе.

Сталінскія словы ўзнялі і акрылілі людзей для новай барацьбы.

З гэтага часу і пачынаецца вялікая партызанская барацьба і крывавая помста паўлоўцаў.

* * *

Супакой і настарожанасць былі ва ўсім: і ў шолаху траў, і ў шэпаце каласоў, і ў ціхім павеве ветру. Колькі часу людзі ляжалі ў прыдарожных кустах, прытаіўшы дыханне. Кожны з іх сэрцам чуў, як уздрыгвае пад цяжарам чужацкай навалы зямля, як стогнуць пад танкамі дарогі, якім прыкрым, ненавісным рэхам у гаі і лесе адклікаецца варожая мова.

Колькі часу ляжалі людзі і пазіралі туды, дзе слупамі ў неба ўзнімаўся пыл. Потым паказаліся пярэднія рады салдат. Ішлі яны пад гукі марша. Бліжэй і бліжэй слупы пылу. Ужо добра відаць зеленаватыя фрэнчы, каскі з наморднікамі.

Фёдар Іларыёнавіч Паўлоўскі, які ляжаў у прыдарожных кустах са сваімі сябрамі, з асаблівай цікавасцю разглядаў афіцэра. Высокі пажылы немец ішоў, якбы, баючыся стаць на ўсю ступню, і тоўк у зямлю абцасамі. Паўлоўскаму здавалася, што ён не ў зямлю стукае, а ў яго душу. Кожны варожы крок болем аддаваўся ў сэрцах гэтых людзей, якія пакінулі свае родныя хаты і ляжалі побач са сваім камандзірам. Усе яны ненавісным позіркам праважалі прышэльцаў. Нямецкія салдаты праходзілі каля партызанскай засады.

— Паласнуць-бы, Ларыёныч!—шаптаў партызан, які ляжаў побач:—Прыцэл сам на вока лезе, затвор рукі пячэ.

— А ў мяне, думаеш, не пячэцца? У крыві кіпіць злосць. Пацярпі, нядоўга чакаць.

— А можа яны перадумалі? Можа на бярозаўскія масты пойдуць?

— Бярозаўскіх мастоў няма. Там атрад Бумажкова нарабіў калатушы.

З фырканнем і трэскам адзін за другім праляцела да дзесятка нямецкіх матацыклаў.

— А можа сапраўды перадумалі?—пачаў трывожыцца і Фёдар Іларыёнавіч. —Але-ж быць гэтага не можа. Другога шляху ім няма. Разведка не прамахнулася.

А разведчыкі—жыхары Н-скай вёскі перадалі Паўлоўскаму такую вестку. З Глуска на вёску Ратміравічы павінна прайсці калона нямецкіх танкаў. Дакладна палічаны ўсе баявыя машыны і ўстаноўлена, па якой дарозе яны будуць рухацца.

У лесе, у прыдарожных кустах замаскіраваліся паўлоўцы.

Колькі фашысцкіх сцярвятнікаў праляцела над імі, колькі тут прайшло варожых салдат, а танкаў усё няма.

— Наблыталі, чэрці! Павер такім разведчыкам,—хваляваўся Фёдар Іларыёнавіч і прыслухоўваўся, узіраўся. Далёка над жытам узнімаўся воблачак пылу. Воблачак рос, каціўся бліжэй да лесу.

— Няўжо зноў пяхота?

Фёдар Іларыёнавіч праз бінокль убачыў у густых клубах пылу чорныя плямы і пачуў сухое скрыгатанне гусеніц.

— Танкі!

Паўлоўцы настаражыліся. Фёдар Іларыёнавіч бачыў, як побач партызан чамусьці падхапіўся і зноў лёг акурат гэтак-жа, як ляжаў дагэтуль. Другі партызан неяк механічна, хуценька абламліваў на арэхавым кусце галінкі. Паўлоўцы зашавяліліся. Скрыгатанне гусеніц рабілася ўсё больш прарэзлівым, сухім і траскучым.

— Падрыхтавацца!

І Фёдар Іларыёнавіч папоўз бліжэй да дарогі. За ім папаўзлі ўсе партызаны.

Клубы пылу ўжо плывуць на кусты, у якіх сядзяць паўлоўцы, і ўжо чуваць, як дрыжыць зямля, і добра відаць павукі-свастыкі на танках.

Танкі ішлі гуськом. Іх было многа. Пярэднія ўжо раўняліся з кустамі, а заднія толькі яшчэ ўваходзілі ў лес.

— Агонь!— скамандаваў Фёдар Іларыёнавіч, і яму паказалася як, быццам, дым над галаўным танкам узняўся ад кароткага яго слова—агонь. Над другім, над трэцім, над пятым танкам узвіліся дымкі. Над пярэднімі танкамі шугала ўжо сіняватае полымя, а дымкі ўсё ўспыхвалі, беглі ўздоўж па калоне да хваста. Дарога тут была вузкая і танкі ўсе былі пад ударам з флангаў. З кустоў ляцелі гранаты, бутэлькі з гаручым. Экіпажы не паспявалі выскакваць і ўзрываліся разам са снарадамі ў машынах. Тых-жа, якім удавалася выскачыць з танкаў, касілі партызанскія кулі. Гром і трэск былі страшэнныя. Полымя і чорны дым слупамі білі ў неба. Немцы не паспелі апомніцца і ім здавалася, што гэта вузкая чужая дарога прывяла іх у вогненнае пекла.

Заднія танкі, якія яшчэ толькі ўступалі ў лес, з гармат і кулямётаў адкрылі агонь. Паўлоўцы нырнулі ў хмызняк.

Доўгі час сюды хадзілі жыхары навакольных вёсак паглядзець на абгарэлыя шкілеты машын, на каскі, на арыйскія чэрапы. **Восемнаццаць варожых танкаў разбілі і спалілі паўлоўцы ў тым баю.**

Слава паўлоўцаў пракацілася па ўсёй беларускай зямлі, па ўсёй радзіме.

Указам Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР Фёдару Іларыёнавічу Паўлоўскаму прысвоена званне Героя Совецкага Саюза з уручэннем ордэна Леніна і медалі «Залатая звязда».

Імя Паўлоўскага стала блізкім і родным кожнаму чалавеку, які з жалем у сэрцы пазіраў, як немцы топчуць, руйнуюць родны край. Жыхары блізкіх і далёкіх вёсак пайшлі ў атрад да героя, каб разам з паўлоўцамі біць сваіх лютых ворагаў—немцаў. Рады народных паўстанцаў пачалі шырыцца, расці. У вобразе Паўлоўскага і яго баявых таварышаў народ убачыў сваіх абаронцаў, заступнікаў. Хто чым—разведкай, хлебам, зброяй пачалі дапамагаць мясцовыя жыхары паўлоўцам.

У атрад Паўлоўскага прышоў селянін з вёскі Оземля. Паслалі яго прасіць у паўлоўцаў дапамогі.

— Жыцця няма ад нямецкіх грабежнікаў. Усіх курэй, свіней распатрашылі. Усё пад мятлу. Апошнюю вопратку хапаюць. Такіх хапугаў свет не бачыў.

Селянін намаляваў карціну ўступлення немцаў у вёску.

Світанне. Абудзілася вёска. То там, то сям чуецца стук малаткоў—касцы кляпаюць косы. З комінаў хат кучаравяцца дымкі. На ўскраіне вёскі трубіць пастух.

— Выганяй!

З двароў выходзілі каровы і ў сярэдзіне сяла была ўжо вялікая чарада, калі ў гэты мірны, ціхі куток жыцця ўварваўся гул аўтамашын і матацыклаў. У вёску ўехала нямецкая мотапяхота.

У гэты-ж міг грабежнікі распатрашылі некалькі падцёлкаў. Задыміліся кухні. Салдаты рассыпаліся па дварах, па гародах, па садах. Адзін на машыну падушкі цягне, другі курэй валачэ, трэці недапечаны гарачы хлеб выхапіў з печы.

— Усё пад мятлу, апошні лыч, апошні рог бярэ ненавісны грабежнік,—гаварыў калгаснік. —Хапугаў такіх свет не бачыў. Усім сялом просім вас абараніць нас ад бандытаў.

На змроку паўлоўцы вышлі на аперацыю. Хутка сцямнела. Была пахмурая ноч. Знаёмымі сцежкамі, праз хмызняк, праз густое жыта прабіраліся народныя мсціўцы.

Ускраіна вёскі. То там, то сям узлятаюць і віснуць у небе ракеты. Боязна прышэльцам у чужой вёсцы, на чужой зямлі!

— Усё рабіць, як было ўмоўлена! Дзейнічаць смела і аператыўна,—напомніў сваім байцам Фёдар Іларыёнавіч.

Нямецкіх вартавых знялі без адзінага выстрала — халоднай зброяй. Усім сваім атрадам Фёдар Іларыёнавіч ускочыў у вёску. Ціш і цемра. Працягла шумяць высокія ліпы.

Узляцела ракета — сігнал да атакі. Трэснулі сухія выстралы вінтовак, лопнулі адрывіста гранаты, затрашчалі аўтаматы і кулямёты. У стройнай сугучнасці загаварылі ўсе віды зброі. Атака ўспыхнула раптоўна і ярасна.

Фёдар Іларыёнавіч так расставіў свае войска, што ўсе хаты, занятыя немцамі, абстрэльваліся адразу.

Многа прышэльцаў не паднялося з чужых пухавікоў. Тых, якія выскаквалі голыя і босыя праз вокны, народныя мсціўцы касілі смяротным агнём.

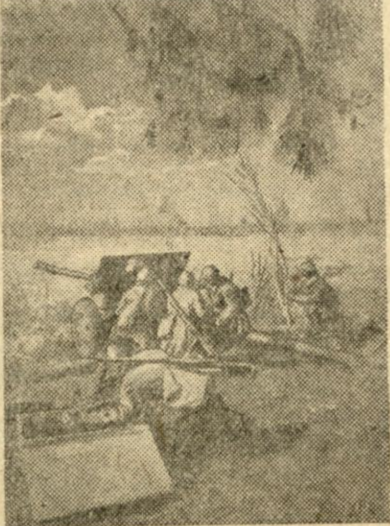
Развіднелася. Двары і дарогі былі ўсеяны чужацкімі трупамі. З хатаў, з двароў пачалі сцягваць у кучу забітых прышэльцаў. 150 трупаў варожых салдат і афіцэраў! Да двухсот раненых!

* * *

Многа дзён прайшло з таго часу, як таварыш Паўлоўскі, выконваючы баявое даручэнне ЦК КП(б) Беларусі, вядзе слаўных партызан у бой супроць нямецкіх акупантаў. Паўлоўцы загартаваліся ў жорсткіх баях з акупантамі і з'едналіся ў такую сям'ю, выраслі ў такую сілу, што ніякія карныя атрады немцаў не ў сілах спыніць размах партызанскай барацьбы. Зона, у якой дзейнічаюць паўлоўцы, завалена абгарэлымі шкілетамі аўтамашын, матацыклаў, абломкамі паравозаў, вагонаў, бронемашын, танкаў.

Сям'я паўлоўцаў расце з кожным днём. Нямецкае камандаванне кідае супроць іх рэгулярныя войскі, пасылае самалёты і танкі. Ні выбух бомбаў, ні гром гармат не ў сілах пахіснуць жалезную волю народных мсціўцаў. Партызанская барацьба разгараецца. Паўлоўцы і па сёнешні дзень моцна ўтрымліваюць цэнтр Н-скага раёна ў сваіх руках і мужна абараняюць навакольнае насельніцтва ад нямецкіх грабежнікаў.

А. БЯЛЕВІЧ.

ЗАХОДНІ ФРОНТ.
НА ЗДЫМКУ: Артылерысты гвардзейцы вядуць агонь па гітлераўцах.

НАЛЁТ НАШАЙ АВІЯЦЫІ НА ЧЫГУНАЧНЫ ВУЗЕЛ ВІЦЕБСК

У ноч на 29 мая наша авіяцыя далёкага дзеяння зрабіла масіраваны налёт на чыгуначны вузел Віцебск. У выніку моцнай бамбардыроўкі, якой быў падвергнуты чыгуначны вузел, узнікла многа пажараў і разбіта некалькі чыгуначных эшалонаў праціўніка. Асабліва вялікія пажары і моцныя выбухі нагляданнем адзначаны ў раёне размяшчэння складаў боепрыпасаў і складаў з гаручым.

Усе нашы самалёты вярнуліся на свае базы.

НАЛЁТЫ НАШАЙ АВІЯЦЫІ НА ЧЫГУНАЧНЫ ВУЗЕЛ ГОМЕЛЬ І СТАНЦЫЮ КАРАЧЭЎ

У ноч на 30 мая наша авіяцыя далёкага дзеяння вялікімі сіламі зрабіла налёты на чыгуначны вузел Гомель і станцыю Карачэў. Бамбардыроўцы былі падвергнуты чыгуначныя эшалоны і артылерыйскія склады праціўніка. У выніку бамбардыроўкі разбіта і спалена многа чыгуначных саставаў. Пажары суправаджаліся выбухамі. Асабліва моцныя выбухі нашы лётчыкі наглядалі на станцыі Карачэў на тэрыторыі артылерыйскіх складаў.

Усе нашы самалёты, апрача аднаго, вярнуліся з баявога задання.

БОЙ ЗА ВЫШЫНЮ

Наш атрад рухаўся па блакіраванай праціўнікам зоне. У невялікім лясочку нямецкая засада нас абстраляла. Нечаканы моцны агонь ручных кулямётаў прымусіў нас адыйсці. Кулі свісталі па лесе, адбівалі галінкі дрэў. Агонь набліжаўся. Відаць, немцы вырашылі перарэзаць нам шляхі адыходу. Стварылася даволі складанае становішча. Патрэбна было затрымаць немцаў, прыкрыць адыход нашых падраздзяленняў.

З невялікай групай байцоў я заняў кругавую абарону на адной вышыні і прыняў бой. Немцы спадзяваліся хутка расправіцца з нашай групай і лезлі на вышыню з усіх бакоў. Мы вырашылі стаяць насмерць і ва ўпор расстрэльвалі ворага.

Нямецкі мінамёт вёў беспераныпны агонь, але не рабіў нам шкоды. Міны разрываліся далей ад нас, злева. Але вось адна міна разарвалася ў размяшчэнні нашых байцоў. Аднаго моцна параніла, і ён застагнаў. Трэба было чым-небудзь адцягнуць мінамётны агонь, і я даў белую ракету ў той бок, дзе было найбольшае скопішча немцаў. Мінамёт змоўк.

У гэтым моры агню цяжка было вызначыць замысел праціўніка і прыняць патрэбнае рашэнне. У паветра ўзвіваліся чырвоныя ракеты, а праз некалькі мінут злева паказаліся танкі. Нас выратавалі жалезныя нервы і выключная кемлівасць байцоў. Не чакаючы загада, разлік супроцьтанкавага ружжа, які знаходзіўся на левым флангу, адкрыў агонь. Пасля першых-жа двух стрэлаў танк загарэўся, а экіпаж яго з чатырох немцаў імкнуўся выратавацца. Але цяжка было ўцячы ад трапных стрэлаў нашага снайпера тав. С. Усе чатыры немцы былі знішчаны. Паказаўся другі танк; ён таксама быў падбіты. Была падбіта і бронемашына. Трэці танк ухіліўся бою.

Навокал нас валяліся некалькі дзесяткаў трупаў нямецка-фашысцкіх нягоднікаў. Але немцы лезлі і асабліва моцна напіралі на правы фланг. Адтуль прасілі прыслаць падмацаванне. Прышлося паслаць трох байцоў, загадаўшы, каб трымаліся да апошняга. Партызаны на левым фланзе пайшлі на хітрасць. Не падымаючы галоў, яны закрычалі «ўра». Немцы, баючыся атакі, адкаціліся назад і заляглі.

Паступова наступала ноч. Разведка данесла, што небяспека акружэння прайшла, асноўныя сілы атрада адыйшлі. Мы ўдала зманеўрыравалі, перахітрылі праціўніка, вымусілі яго весці бой паміж сваімі падраздзяленнямі. Перастрэлка немцаў з немцамі працягвалася амаль да раніцы.

Мы злучыліся з асноўнымі сіламі, і наш атрад, які ўмела пазбегнуў страт, зноў гатовы да гарачых баёў з ворагам.

ІВАН Д.,
камісар партызанскага атрада.
МІНСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.

БАЯВЫЯ СПРАВЫ БЕЛАРУСКІХ ПАРТЫЗАН

Партызанскі атрад, які дзейнічае ў адным з раёнаў **Палескай** вобласці, разграміў паліцэйскія гарнізоны ў двух насялёных пунктах. Знішчана 36 гітлераўцаў.

Партызаны гэтага-ж атрада вызвалілі з канцэнтрацыйнага лагера 180 совецкіх грамадзян, якіх немцы сабралі, каб прымусова пагнаць у рабства ў Германію.

* * *

У **Баранавіцкай** вобласці партызаны ўзарвалі два нямецкія эшалоны з аўтамашынамі і ваеннымі грузамі. Разбіты паравоз і 26 платформаў. Рух паяздоў на гэтым участку чыгункі быў спынены на трое сутак.

* * *

Партызанскі атрад, які дзейнічае ў адным з раёнаў **Віцебскай** вобласці, за паўтары месяцы зрабіў некалькі налётаў на варожыя гарнізоны і знішчыў больш 300 нямецка-фашысцкіх акупантаў. Група падрыўнікаў гэтага атрада ў сярэдзіне мая пусціла пад адкос нямецкі эшалон з гаручым.

Партызаны другога атрада Віцебскай вобласці арганізавалі крушэнне трох воінскіх паяздоў праціўніка. Разбіты 3 паравозы, 12 вагонаў з войскамі і 10 платформаў з аўтамашынамі.

* * *

Група партызан атрада, які дзейнічае ў адным з раёнаў **Гомельскай** вобласці, у ноч з 17 на 18 мая пусціла пад адкос два нямецкія воінскія эшалоны, якія накіроўваліся да фронта. Разбіты два паравозы, 23 платформы і 11 вагонаў.

* * *

Партызанскі атрад, які дзейнічае ў **Мінскай** вобласці, у маі месяцы пусціў пад адкос 5 паяздоў ворага. У выніку крушэння разбіты 5 паравозаў, 15 вагонаў з боепрыпасамі, 6 вагонаў з войскамі і 18 вагонаў з узбраеннем, харчаваннем і іншымі грузамі. Забіта некалькі дзесяткаў гітлераўцаў. У многіх месцах пашкоджаны чыгуначныя шляхі.

* * *

Партызанскі атрад, які дзейнічае ў адным з раёнаў **Магілёўскай** вобласці, пусціў пад адкос два нямецкія воінскія эшалоны. Разбіта 7 вагонаў з салдатамі і 10 вагонаў з узбраеннем.

У наступны дзень група партызан гэтага-ж атрада пранікла на вялікую чыгуначную станцыю і ўзарвала два пад'ёмныя краны.

Другі атрад магілёўскіх партызан у маі месяцы ўзарваў 3 чыгуначныя і 25 шасэйных мастоў. У схватцы з нямецкай аховай партызаны знішчылі 70 гітлераўцаў і захапілі 8 кулямётаў, 44 вінтоўкі і 10 тысяч патронаў.

СЛАВАКІ ПЕРАЙШЛІ ДА ПАРТЫЗАН

Усё часцей і часцей да партызан пераходзяць салдаты розных еўрапейскіх краін, якія трапілі ў нямецка-фашысцкую армію. Так за красавік да партызан Палескай вобласці перайшло каля сотні салдат з гітлераўскіх войск, сярод іх 54 славакі.

УСЕ СІЛЫ, ЖЫЦЦЕ—ЗА ЦЯБЕ, БЕЛАРУСЬ

Стогне знявечаная зямля, льюцца патокі крыві нашых братоў і сёстраў. У руіны ператвораны гарады і вёскі. Лютуюць гітлераўскія каты.

Але не зламаць фашысцкім нягоднікам нашай волі да барацьбы. Кроў закатаваных узняла сыноў і дочак беларускага народа на свяшчэнную помсту. Яны пакляліся ўсе свае сілы, усё сваё жыццё аддаць за вызваленне Беларусі.

Гарыць зямля пад нагамі фашысцкага звяр'я. Пылае партызанская вайна. Аб гэтым апавядаюць беларускія партызаны ў сваіх пісьмах да сваякоў у савецкі тыл, якія друкуем па іх згодзе.

* * *

ЦЯЖКА ГАВАРЫЦЬ ПРА ГЭТА

Добры дзень, Фёдар Грыгоравіч!

Вось ужо год, як наша родная вёска Ластаўкі і яе жыхары загінулі ад рук фашысцкіх зладзеяў. 1 красавіка 1942 года нямецкія людаеды спалілі нашу вёску. Крывавыя каты спалілі жывымі 296 чалавек, сярод іх 193 дзіцяці і падлеткі. Выратаваліся толькі 200 чалавек, якія паспелі ўцячы ў лес.

З нашай сям'і выратаваліся трое дзяцей і я, жонка-ж мая і чацвёра малодшых дзяцей спалены. Выратаваўся Павел Ефімавіч з дзецьмі, а жонка яго згарэла. Максім Ефімаў астаўся адзін, яго жонка і дзеці спалены. У Мешчанкі выратаваліся толькі два хлопчыкі Васіль і Сцёпа, астатнія загінулі.

У вёсцы Каваль ні адна жанчына не выратавалася, усе спалены фашысцкімі людаедамі. Такая-ж трагедыя ў Рудні і Карпілаўцы.

Крывавую расправу зрабілі фашысцкія каты па ўсяму нашаму Окцябрскаму сельсовету.

Цяжка, вельмі цяжка гаварыць пра гэта. Усе нашы надзеі—Чырвоная Армія. Тут у партызанскіх атрадах робяцца вялікія справы. Б'ём немчуру, як толькі і дзе толькі можна, у гэтым наша дапамога Чырвонай Арміі.

Ваш друг і брат **Нікіта МАЙСЕЕВІЧ.**

ХТО ЎЗНЯЎ МЕЧ—АД МЕЧА І ЗАГІНЕ

(З пісьма партызана В. сваім сябрам)

...Нямала ўжо варожых эшалонаў пусцілі пад адкос партызаны з атрада тав. М. Ад партызанскіх засад дзесяткамі гінуць фашысты. Часам пападаюцца і буйныя «птушкі». Мае таварышы-партызаны забілі з засады капітана генеральнага штаба германскіх войск, прамога наследніка сям'і Крупа — першага германскага капіталіста і яго асабістую ахову. На трупе гэтага вырадка народныя мсціўцы пакінулі надпіс: «Хто ўзняў меч—ад меча і загіне».

Расце і шырыцца народны партызанскі рух па ўсёй Беларусі. Вырас і ўзмацнеў наш атрад. Мы маем сваю артылерыю, танкі і бронемашыны, якія адбілі ў ворага. Маем свае майстэрні па рамонту зброі.

БЕЗ СПРАВЫ НЕ СЯДЗІМ

Дарагі бацька!

Партызаны ні ўдзень, ні ўночы не даюць спакою гітлераўскім мярзотнікам, б'юць іх, дзе толькі магчыма, помсцяць за нявінна пралітую кроў, за спаленыя гарады і вёскі.

Я назаву табе некалькі лічбаў, і ты пераканаешся, якую грозную сілу ўяўляюць сабою беларускія партызаны. Атрад, дзе камандзірам тав. М., знішчыў у баях 7.735 фрыцаў, разбіў 8 аўтамашын, пусціў пад адкос 36 эшалонаў з жывой сілай і тэхнікай ворага. Як бачыш, тата, мы без справы не сядзім, а дапамагаем нашай доблеснай Чырвонай Арміі граміць праклятых акупантаў.

Твая дачка **ІРЫНА.**

КОЖНЫ ПАРТЫЗАН ЗАБІЎ 20 ФРЫЦАЎ

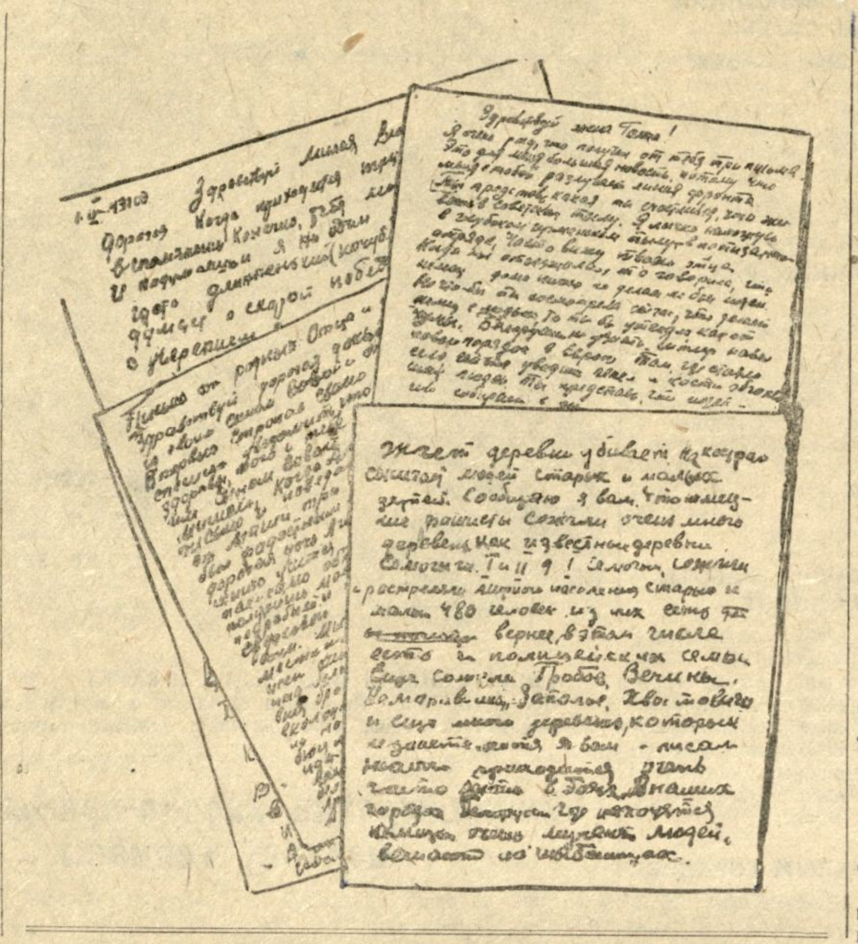
Добры дзень, дарагі таварыш Люся! Прывет вам з партызанскага краю.

Кожны раз, калі немцы сустракаюцца з намі—партызанамі комсамольскага атрада імені Гастэла, то адыходзяць назад пабітыя, як сабакі, кідаючы на полі бою забітых і параненых.

Баявы рахунак помсты атрада значны. За пяць месяцаў мы пусцілі пад адкос 8 варожых эшалонаў з вайсковымі грузамі і салдатамі. Адзін з эшалонаў быў поўны адборнай сволачы—эсэсаўцаў. Ні аднаго не выпусцілі мы жывым. Узарвалі два буйныя чыгуначныя масты: адзін даўжынёю ў 200 метраў, другі—75 метраў. І на кожнага байца, Люся, у нас прыходзіцца, праўда, вельмі скромна, але каля 20 забітых гітлераўцаў, не лічачы параненых. А рахунак мы нядаўна адкрылі, працяг будзе.

Ваш **ВІКТАР.**

* * *

ПРЫДЗЕ РАДАСЦЬ ПЕРАМОГІ

Дарагі друг Барыс!

Паганыя фрыцы ўжо не раз спрабавалі на сабе сілу нашай зброі. Відаць па ўсяму, што яна ім не вельмі спадабаецца. Наш партызанскі атрад ужо знішчыў 8 чыгуначных эшалонаў з жывой сілай і тэхнікай ворага. Апрача таго, мы ўзарвалі два вялікія чыгуначныя масты, многа варожых гарнізонаў.

Дарагі друг, памятаеш, якое было шчаслівае і раласнае жыццё да вайны? Памятаеш, як мы гулялі? Памятаеш, як выпівалі? Памятаеш? Ну, а калі памятаеш, дык за ўсё гэта трэба змагацца, бо немцы гэта хочуць адабраць.

Але мы не аддадзім! Так, мы можам громка крыкнуць у свінячую морду ворага—не аддадзім!

Будзем-жа за наша жыццё і жыццё ўсіх совецкіх людзей змагацца разам—мы з Віктарам тут у варожым тылу са зброяй у руках, а ты ля станка. Змагайся, не шкадуючы сваіх сіл, змагайся так, як належыць комсамольцу.

Дарагі Барыс! Спадзяемся, што яшчэ сустрэнемся пасля перамогі над ворагам. Тады мы пагуляем ужо, узнімем тост перамогі, успомнім баявыя дні. Павесялімся і спяем. Будзем смяяцца і пець так, як гэта ўмее жыццерадасная совецкая моладзь.

Усё гэта будзе. А пакуль-што ідзе вайна: жорсткая, крывавая. Бязлітасна, не шкадуючы ні сіл, ні жыцця, б'ём праклятага ворага.

Твае сябры
СЯРГЕЙ І ВІКТАР.

ПІСЬМО ДА МАЦІ

Гэту вестку, прашу цябе, сам
Разнясі, ты, па родным сялу,
Што жыву я ў бабруйскіх лясах,
У прышэльца ў глыбокім тылу.
І не плач, ты, матуля, па мне,
Ты суседзям скажы: «На вайне
Сын мой б'ецца ў густым гушчары.
Не дае ён жыцця немчуры».
Партызан я, і помста мая
Вынішчае ў лясах і гаях
Чужаніцаў—заклятых звяроў.
І за край я памерці гатоў.
І ні стомы, ні суму ў мяне,
Не да слёз, не да слёз на вайне.
У зямлянцы пяе патэфон,
І падцягваюць хлопцы услед.
І пад шолах, пад гоман сасён
Сном салодкім заснуў сівы дзед.

Ён учора з-за Друці сюда
К нам прышоў і сказаў:
«Дзе Макей?
Там за Друццю, мужчыны, бяда—
Немцы паляць старых і дзяцей».
І Макей, камандзір наш, герой,
Сотню ўзяў сваіх лепшых ваяк
І на санях імчыцца на бой
Праз палі і аснежны сасняк.
Я-ж, прызнацца табе,—нездароў,
Ные моцна нага мне ад куль.
А таму і Макей на звяроў
Не бярэ мяне ў бітву пакуль.
Ну, бывай! Калі куля-аса
Скосіць жыцце—не плач па сялу:
Ёсць каму ў беларускіх лясах
Біць прышэльца ў глыбокім тылу.

ПАРТЫЗАН А. К.

ІХ „НОВЫ ПАРАДАК"— ГЭТА ШЫБЕНІЦЫ, ПАЖАРЫ, СМЕРЦЬ

Добры дзень, дарагі Сярожа!

Я жывая і здаровая. Знаходжуся ў партызанскім атрадзе.

Сярожа, браток, вельмі цяжка пісаць пра ўсё гора. Наш родны Жальнец немцы спалілі цалкам. Жыхараў вёскі яны паставілі ў рад, адабралі вялікую групу мужчын і пачалі катаваць.

Вось прозвішчы нашых аднавяскоўцаў, якіх закатавалі фашысты насмерць: Васіль Еўдакімаў, Васіль Клодзін, Васіль Языкоў, Ільюк Драго, Васіль Алекін, Ефім Ляскоў, Яўсей Рамановіч, Цімох Антонаў, Рыгор Даніловіч, Павел Сканчына, Іван Кудзін, Іван Пятроў, Барыс Пятроў. Ім адрэзалі вушы, нос, пальцы, выламалі рукі. Немцы закатавалі і нашага роднага брацíка Грышу; выразалі на грудзях у яго пяціканцовую звязду, разрэзалі шчокі, ірвалі на кавалкі яго цела, і наш бедны Грыша сканаў у страшэнных пакутах.

Нашу маці немцы доўга білі за тое, што яна плакала па Грышу, а многіх жанчын схапілі і кінулі ў агонь. Сярод іх была Галя Пятрова з грудным дзіцём.

Сярожа, я многа перажыла; мяне схапілі фашысты, збілі да непрытомнасці. Сляды катавання засталіся ў мяне на ўсё жыццё.

Ты сам разумееш, што гэта за «новы парадак», які ўстанавілі тут гітлераўскія забойцы. Гэта—катаванні, шыбеніцы, пажары, кроў і слёзы.

Мы, партызаны, выратоўваем нашых людзей ад угону ў фашысцкае рабства.

Некалькі дзён назад немцы ўварваліся ў адну з вёсак, забралі жывёлу, хлеб, нават лыжкі забралі. Людзей сагналі, каб адправіць у рабства, а 30 чалавек павялі на расстрэл. Мы своечасова аб гэтым даведаліся. Зрабілі засаду, перабілі фашыстаў, двух захапілі жывымі. Мы выратавалі многа людзей ад фашысцкага палону, выратавалі 30 чалавек ад расстрэлу.

Дарагі брат! Я ў партызанскім атрадзе. Ты—на фронце, у радах Чырвонай Арміі. Скажу табе, родны, так: не шкадуй свайго жыцця для перамогі над ворагам. Бі бязлітасна нямецкіх бандытаў. Адпомсці за смерць Грышы, помсці за тысячы закатаваных.

Да пабачэння, родны браток!

Твая сястра

МАРЫЯ Х.

* * *

МЫ ПЕРАХІТРЫЛІ ВОРАГА

Дарагі сыночак!

...У сакавіку наш атрад напаў на нямецкі гарнізон. Нашы ўварваліся ў памяшканне, дзе жылі афіцэры, і бясшумна знішчылі 45 фрыцаў, паліцэйскія-ж здаліся ў палон. Забралі мы пры гэтым многа зброі.

А вось, сынок, яшчэ адзін баявы эпізод.

Карны атрад гітлераўцаў пры падтрымцы артылерыі і лёгкіх танкаў накіраваўся да месцазнаходжання нашых партызанскіх атрадаў з мэтай акружыць іх і знішчыць. Але партызаны разгадалі намер ворага, перахітрылі яго. У жаркай схватцы была падбіта аўтабронемашына і танкетка ворага. У выніку 8-гадзіннага бою фашысцкія банды дрогнулі і пачалі адступаць. На полі бою засталося 150 трупаў нямецкіх салдат і афіцэраў і многа параненых.

Нядаўна фашысцкія людаеды паспрабавалі разлічыцца з партызанамі. Для гэтай мэты яны сабралі вялікую колькасць свайго зброда, у тым ліку і эсэсаўцаў. Але зноў-жа партызаны ўмелым манеўрам і рашучай атакай прарвалі кальцо акружэння, знішчыўшы пры гэтым да 800 гітлераўцаў. Аба мне, сынок, не турбуйся. Я здаровы і ўсімі сіламі б'ю фашыстаў.

Твой бацька К.

УСІХ ЖУДАСЦЕЙ ПЯРОМ НЕ АПІШАШ

(З пісьма партызанкі Тані Г. сваёй маці)

Родная маці! Апішу вам, як фашысцкія каты распраўляюцца тут з мірнымі людзьмі. Вазьму прыклад нашага Окцябрскага раёна, Палескай області.

У вёсцы Кавалі немцы паставілі кулямёты на вуліцах, сабралі ўсіх дзяцей, жанчын, старыкоў, раздзялілі па сто чалавек, пазаганялі іх у хлявы і потым спалілі жывымі. Тое самае зрабілі яны і ў вёсках Карпічоўка, Ласцікі, Рудня.

Амаль усіх немцы ўвозяць на катаржную працу ў Германію, пакідаючы толькі старыкоў ды маленькіх дзяцей. Жанчын-матак адрываюць ад маленькіх дзяцей, а хто супраціўляецца — штыком пракалваюць у жывот.

Ой, матулька, пяром не апішаш злачынствы немцаў.

СПАЛІЛІ НАША РОДНАЕ СЯЛО

(З пісьма партызана В. сваёй сястры)

Немцы жывымі кідаюць у полымя, вешаюць, гвалтуюць, забіваюць людзей. Так спалены вёскі Усвіца - Першая, Усвіца-Другая (наша з табой родная вёска), Астраўляны, Гарадзішча, Ткачова, Шматава, Абалонне, Усвея, Залужжа. Усіх не пералічыш. У нашай вёсцы ў ліку другіх згарэлі Вера Якаўлеўна Васілеўская і яе маці. У Астраўлянах фашысты кінулі жывымі ў агонь 10 чалавек, у Жарах—67 старыкоў, жанчын і дзяцей.

КРЫВАВЫЯ РАСПРАВЫ

(З пісьма партызана Г. А. сваёй сястры ў Маскву)

...Сястра мая родная! Калі-б ты ведала, якія злачынцы праклятыя немцы! Я на Палессі бачыў вынікі двух жудасных расправаў, якія ўчынілі немцы над мірным насельніцтвам.

У адной вёсцы немцы пачалі паліць дамы з мірнымі людзьмі, з царквы вышаў свяшчэннік з крыжам у руцэ, спрабуючы спыніць оргію людаедаў. Але гэта не спыніла мярзотнікаў. Яны схапілі свяшчэнніка і замкнулі яго ў царкве. А царкву падпалілі. Так ён і згарэў.

Так, сястрычка мая родная, свет яшчэ не бачыў гэткіх крыважэрных звяроў! І падумаць толькі: на пражкы рамня ў немцаў напісана: «З намі бог...»

ВЕСТКІ З СОВЕЦКАЙ РАДЗІМЫ

ПАТРЫЯТЫЧНЫ ПАЧЫН КАЛГАСНІКАЎ

Калгаснікі острэцоўскага калгаса імені Сталіна, Раднікоўскага раёна, Іванаўскай абласці, звярнуліся да ўсіх калгаснікаў і калгасніц Совецкага Саюза з пісьмом. Яны прапануюць арганізаваць шырокую дапамогу калгасам вызваленых раёнаў у аднаўленні жывёлагадоўлі.

У дні вайны на фермах сельгасарцелі імені Сталіна пагалоўе буйнай рагатай жывёлы значна павялічылася. За лік звышпланавага пагалоўя калгаснікі рашылі дапамагчы калгасу «Наперад да соцыялізма» (Сычоўскага раёна, Смаленскай абласці), вызваленаму ад нямецкай акупацыі. Яны вылучылі для гэтага 25 кароў і цялят, столькі-ж авечак і 15 свіней.

ЦУКРОВЫ ЗАВОД У СІБІРЫ

Паблізу Абакана пачаў працаваць новы цукровы завод. Яго прадукцыйнасць—1.000 цэнтнераў цукру ў суткі. Завод выдаў ужо першую партыю цукру.

ДЗЕЦІ НА ДАЧАХ І Ў ПІОНЕРЛАГЕРАХ

У Куйбышэўскай і многіх іншых абласцях Совецкага Саюза для дзяцей арганізаваны дачы і піонерскія лагеры. За лета на куйбышэўскіх дачах, у піонерскіх лагерах і ў санаторыях адпачне каля 4.000 дзяцей з ясляў, садоў, інтэрнатаў і звыш 40 тысяч школьнікаў. На харчаванне дзяцей адпушчаны дадатковыя фонды масла, мяса, малака, какао, цукру, гародніны.

КЛОПАТЫ АБ ІНВАЛІДАХ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

У пяці гарадах і станіцах Растоўскай абласці арганізаваны курсы перакваліфікацыі для інвалідаў Айчыннай вайны. На курсах рыхтуюцца кадры механізатараў сельскай гаспадаркі, работнікаў жывёлагадоўчых ферм, агранамічныя і рахунковыя работнікі для калгасаў. У абласці адкрыта некалькі сталовых і магазінаў, якія абслугоўваюць інвалідаў айчыннай вайны.

У ТАДЖЫКІСТАНЕ ЎБІРАЮЦЬ УРАДЖАЙ

Калгасы Мікаянабадскага і Джылікульскага раёнаў прыступілі да ўборкі і абмалоту зернавых. У гэтых раёнах урадзіўся добры азімы ячмень. Праз дзень—два да ўборкі ячменю прыступяць калгасы і другіх раёнаў.

ЧУВАШЫЯ ВЫКАНАЛА ПЛАН СЯЎБЫ

29 мая, на 19 дзён раней чым у мінулым годзе, калгасы Чувашскай АССР выканалі дзяржаўны план веснавой сяўбы. У фонд абароны і дапамогі калгасам вызваленых раёнаў засеяна 6.000 гектараў.

ПТУШКАФЕРМЫ У ВЫЗВАЛЕНЫХ РАЁНАХ

Нямецкія акупанты нанеслі вялікія страты калгаснай птушкагадоўлі Дона. Для хуткага аднаўлення птушкаферм у многіх раёнах Растоўскай абласці адкрыты інкубатарныя станцыі. У Азове, у станіцах Казанскай і Пролетарскай ужо выведзены першыя 40.000 куранят. Усяго ў гэтым годзе намечана вывесці тры мільёны куранят.

АДНАЎЛЕНЧЫЯ РАБОТЫ Ў КАЛІНІНЕ

4.608.000 рублёў асігнавана ў гэтым годзе на аднаўленне камунальнай гаспадаркі горада Калініна, разбуранай нямецка-фашысцкімі захопнікамі. Ужо аднаўляюцца многія будынкі. Аднаўленне 4 трамвайных станцый і воданапорнай вежы будзе закончана ў гэтым годзе.

У ВЫЗВАЛЕНЫМ ГОРАДЗЕ

У сталіцы Карачаеўскай Аўтаномнай абласці —Мікаян-Шахары адноўлены і пачаў працаваць радыёвузел. У часы перадач з Масквы насельніцтва горада збіраецца на вуліцах каля рэпрадуктараў. Зараз ідзе рамонт радыёустановак у жыллёвых памяшканнях. У горадзе адноўлены кінотэатр.

СТАЛІНСКАЯ БАТАРЭЯ

У снежні 1942 года камандзіры гарматнай батарэі Н-скай часці капітан Голікаў, старшыя лейтэнанты Масляеў і Пугач, лейтэнанты Галаваценка і Карамаш унеслі ў фонд абароны 40.000 рублёў. Яны звярнуліся да таварыша Сталіна з просьбай набыць за гэтыя грошы гарматы і прыслаць у іх часць. Просьба камандзіраў-артылерыстаў задаволена. Нядаўна ў часць прыбылі гарматы, прысланыя па ўказанню таварыша Сталіна.

— Мы атрымалі новыя гарматы як-бы з рук нашага любімага правадыра, — сказалі камандзіры на мітынгу. —Паклянемся-ж бязлітасна граміць ворага.

З таго часу прайшоў месяц. Трапнымі стрэламі з новых гармат артылерысты ўзарвалі тры варожыя дзоты, знішчылі тры кулямётныя кропкі, адзін станкавы кулямёт, назіральны пункт, тры бліндажы і забілі звыш узвода гітлераўцаў.

МІЖНАРОДНАЯ ІНФАРМАЦЫЯ

АМЕРЫКАНСКІЯ ВАЕННЫЯ ПАСТАЎКІ.
НА ЗДЫМКУ: Разгрузка ў адным з партоў Бліжняга Усходу амерыканскага судна, якое даставіла зянітныя гарматы.

Бамбардыроўка ваенна-прамысловых цэнтраў Германіі

27 мая злучэнні самалётаў англійскай бамбардыровачнай авіяцыі праніклі далёка ў глыбіню германскай тэрыторыі. Самалёты зрабілі напад на заводы аптычных прыбораў Цэйса, а таксама завод аптычнага шкла Шота. Бомбы былі скінуты з вышыні менш 70 метраў.

У ноч на 30 мая вельмі моцныя атрады самалётаў бамбардыровачнай авіяцыі зрабілі налёт на Вуперталь. Налёт быў вельмі канцэнтраваным і жорсткім. Асноўнымі прамысловымі прадпрыемствамі раёна, на які зроблены налёт, з'яўляюцца буйныя хімічныя заводы канцэрна «І. Г. Фарбеніндустры» і шарыкападшыпнікавы завод Егера.

Удзень 29 мая буйнейшыя з усіх злучэнняў цяжкіх бамбардыроўшчыкаў, якія да гэтага часу прымалі ўдзел у налётах, зрабілі налёт на розныя аб'екты ва Францыі. Бамбардыроўшчыкі «Лятаючая крэпасць» атакавалі партавыя збудаванні базы падводных лодак у Сен-Назеры і ваенныя аб'екты ў Рэнне. Самалёты бамбардыравалі розныя аб'екты базы падводных лодак у Ла Паліс. Адзначаны выбухі ва ўсіх трох пунктах.

Расправа гітлераўцаў з насельніцтвам Польшчы

У ноч на 18 мая нямецкая паліцыя арыштавала ў Варшаве тысячу мужчын і жанчын. За некалькі дзён да гэтага з адной турмы было вывезена 600 арыштаваных палякаў. Іх разбудзілі ноччу, кінулі ў грузавікі і павезлі ў невядомым напрамку. Аб іх лёсе нічога невядома.

Разбурэнні ў Дуісбургу

Жэнеўскі карэспандэнт англійскай газеты «Дэйлі экспрэс» паведамляе расказ прыехаўшага з Дуісбурга швейцарскага інжынера, які перажыў налёт англійскай авіяцыі на горад у ноч на 30 мая.

«Я ніколі не паверыў-бы,—расказвае швейцарац,—што вялікаму гораду можна на працягу некалькіх мінут нанесці такія велізарныя разбурэнні... Калі я выбраўся са сховішча, кругом пылалі пажары. Не было бачна ні аднаго цэлага будынка. У выніку бамбардыроўкі былі знесены цэлыя кварталы. Мы не маглі пазнаць мясцовасць і не ведалі, куды ісці. Усё было літаральна зраўнана з зямлёю. У выніку вялікай колькасці пажараў і разбурэння вадаправода дзейнасць пажарных каманд была зусім дэзарганізавана. Калі наступіў дзень, пажары бушавалі з ранейшай сілай».

ВЫНІКІ РАЗБУРЭННЯ ДАМБАЎ НА РЭКАХ У ГЕРМАНІІ

Згодна дасканалых вестак, колькасць ахвяр у выніку прарыву дамбаў на рэках Эдэр і Мёне дасягае 70.000 чалавек.

ХВАЛЯВАННІ Ў АЎСТРЫІ

У пачатку мая ў Аўстрыі адбыліся вялікія хваляванні ў прамысловым раёне паміж Венай і Лінцам. Цэнтрам хваляванняў з'явіўся горад Санкт-Пельтэн, які размешчаны паблізу Вены. У гэтым раёне знаходзяцца буйнейшы ружэйны завод і заводы канцэрна Герынга.

Хваляванні дасягнулі такіх памераў, што начальнік гестапо ў Вене вымушан быў звярнуцца за дапамогай у Берлін. Для задушэння хваляванняў у Вену прыбыў Гімлер.

70 ТЫСЯЧ ГАЛАНДЦАЎ ХАВАЮЦЦА Ў ВЁСКАХ АД ГІТЛЕРАЎСКАЙ МАБІЛІЗАЦЫІ

70 тысяч галандцаў з ліку асоб, якія падлягаюць адпраўцы на прымусовую працу ў Германію, хаваюцца зараз у сельскіх мясцовасцях. Сваякі гэтых людзей, з дапамогай патрыятычных арганізацый, працягваюць штотыдня атрымліваць на іх харчовыя карткі. Галандская паліцыя, як правіла, сабатуе распараджэнні ўлад аб росшуку асоб, якія падлягаюць адпраўцы на гітлераўскую катаргу.

ДВА БРАТЫ

(Б ы л ь)

На прасторах Піншчыны ёсць вёска Навіна. Раскінулася яна на пясчанай выспе сярод імшыстых непраходных балот, нясходжаных пушчаў ды густых зараснікаў. На краю вёскі стаяла ўросшая ў зямлю хата. У ёй жылі два браты Міхал і Іван. Жылі, век дажывалі, зімовымі вечарамі дзецям казкі пра ведзьмакоў ды асілкаў казалі.

За доўгія годы жыцця нямала яны балот ды навакольных лясоў схадзілі, усе сцяжынкі там ведалі. І здавалася гэтым двум пасівелым паляшукам, што няма на зямлі прыгажэйшага краю, чым іх Палессе. Любілі яны свой родны кут, як маці любіць сваіх дзяцей; салодкі ім быў хлеб, здабыты потам і мазалямі.

Вайна не хутка дакацілася да гэтай глухой палескай вёскі. Яна, як чорная навальнічная хмара, бокам прайшла. Але далёкія грымоты і тут было чуваць. Людзі ўзрушыліся, настаражыліся.

Палескія пушчы закішэлі партызанамі. Народ паўставаў бараніць ад чужынцаў сваё Палессе.

У пошуках партызан вораг рыскаў па вёсках, глуміўся над нявіннымі людзьмі. Палессе азарылася пажарамі—то пылалі вёскі, агаласілася енкамі людзей — то паміралі ў агні і на шыбеніцах дзеці, жанчыны, старыкі. За тысячагоддзі не бачыла палеская зямля такога глуму, такога страшэннага спусташэння. Шукаючы ратунку ад крывяжэрных двуногіх звяроў, людзі хаваліся па лясах ды балотах.

Уварваліся фашысты і ў вёску Навіна. Сагналі яны на вуліцу нямногіх жыхароў, якія засталіся тут, і пачалі допыт чыніць, пра партызан даведвацца. Прывялі гітлераўцы і двух пасівелых з кійкамі ў руках братоў Міхала і Івана.

Людзі патупілі вочы і не глядзелі на акупантаў. Яны ведалі, што ў раз'юшанага звера не будзе да іх літасці, не кране іх чорствыя сэрцы дзіцячы плач, убеленыя сівізною галовы дзядоў. Стаялі моўчкі, час-ад-часу з нагі на нагу пераміналіся.

А перад натоўпам прарэзлівым, збянтэжаным голасам надрываўся немец-афіцэр.

— У каторы раз я вас буду пытаць, дзе знаходзяцца партызаны?

Тупымі, налітымі крывёю вачыма немец абводзіў людзей. Сярод застылых, анямелых твараў сялян ён шукаў таго, хто дрогне, пад страхам смерці выдасць партызан.

Але людзі па-ранейшаму маўчалі і толькі, быццам па камандзе, усе разам паднялі вочы і проста цяпер глядзелі ў ненавісны твар немца. Гэтага пылаючага помстай позірку людзей не мог вытрымаць афіцэр. Ён загадаў салдатам падрыхтавацца да расправы. Як заведзеныя механізмы, тыя ўскінулі вінтоўкі, аўтаматы і заляскалі затворамі. Холадам смерці павеяла на людзей.

Вось тады з натоўпу вышаў старэйшы брат Міхал. Ён падышоў да афіцэра.

— Стой!.. Я ведаю, дзе партызаны...

Натоўп ускалыхнуўся. Словы Міхала прагрымелі мацней стрэлаў. У гэты момант дзед стаў ім такім-жа ненавісным, як і немец.

— Гут, рус, гут,—хлопаў па плячу Міхала афіцэр. — Вы і дарогу ведаеце да партызан?

— Каму-ж яе ведаць...

— Спадзяюся, што вы нас правядзеце да іх?

— А скулу ў бок хочаш?— грымнуў стары і злосна плюнуў у твар немцу. Ён замахнуўся было яшчэ кійком, каб паласнуць па афіцэрскай галаве, але ў гэты момант раздаўся стрэл, і Міхал, як падрэзаны векавы дуб, паваліўся на зямлю.

Тады вышаў яго малодшы брат Іван.

— Я пакажу вам дарогу да партызан...

Налягаючы на кіёк стары пайшоў наперад. Ён не аглядаўся назад, бо баяўся калючых позіркаў сваіх аднавяскоўцаў. Следам за Іванам рушылі немцы. Ён вышаў за вёску, мінуў гаць і звярнуў у лес. У лесе на немцаў павеяла жахам, і яны замарудзілі крокі.

— Куды нас вядзеш?—палахліва, аглядаючыся па баках, злосна пытаў афіцэр.

— Да партызан,—спакойна адказаў стары. —А мо яны вам ужо непатрэбны?

Немцы спыніліся і пачалі раіцца між сабой. Іван таксама спыніўся і прыслухоўваўся да незнаёмай яму гаворкі.

— Вядзі!—загадаў немец. І стары зноў закрочыў наперад. Ён вёў іх доўга, вёў няходжанымі мясцінамі, звярынымі сцежкамі. І чым далей Іван адводзіў чужынцаў ад сваёй вёскі, тым радасней у яго рабілася на душы.

Лес скончыўся, пайшлі хмызнякі, якія паступова пераходзілі ў чортава балота. Мясціна была такая, адкуль і вопытны лесавік з цяжкасцю мог выбрацца на дарогу. Стары падняў кіёк і паказаў у бок балота.

— Там толькі чэрці водзяцца... Страляйце-ж па іх, сукіны дзеці!..

Іван зарагатаў так голасна, што ў немцаў на галовах валасы дыбам падняліся. «Го-го-го!!!»—рэхам адгукаўся векавы лес, ад чаго ў прышэльцаў яшчэ мацней трэсліся паджылкі, а страх працінаў іх ад галавы да пят. Толькі цяпер яны зразумелі, што іх ашукаў гэты пасівелы паляшук. Сярод немцаў паднялася паніка, мітусня.

А стары ўсё рагатаў і рагатаў. Каб спыніць гэты страшэнны рогат, немцы пачалі страляць. Стары, прабіты куляю, зваліўся на заімшэлую купіну, а лес усё яшчэ паўтараў іванаў рогат. Немцы пачалі страляць па лесе. Ім здавалася, што за кожным дрэвам стаіць партызан і цэліцца ў іх.

Як галодныя ваўкі, многа дзён блукалі немцы па лесе, пакуль не нарваліся на партызанскую засаду. Усе яны былі знішчаны.

А праз некалькі дзён, каля чортава балота, партызаны падабралі зрашэчанае нямецкімі кулямі цела Івана. Яны прынеслі яго ў вёску і пахавалі поплеч з братам Міхалам.

З вуснаў у вусны перадаецца ў народзе паданне пра асілкаў. І асілкамі тымі сталі два старыя паляшукі, два браты з глухой вёскі Навіна Міхал і Іван. У цяжкую часіну яны не здрадзілі свайму народу, аддалі жыццё за сваё Палессе.

Мікола ВІШНЕЎСКІ.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ
А1215.